

decaanaat Ieper - Poperinge

Aperitief: Arme Jezus – Willem Vermandere (1984)

<https://www.youtube.com/watch?v=ieCx4qfL1Ec>

+ Mooie versie van Broeder Dieleman:

<https://www.youtube.com/watch?v=ACaJqIkQiWo>

Arme Jezus lang geleden, als Augustus keizer was
Zij' j' geboren, 't staat geschreven, in een bakske gedroogd gras
Was je moeder een arme slore en je vader ne simple vent
Ie was timmerman in Nazareth, veel meer is nie bekend

D' onnozele kinders zijn gestorven deur Herodes dien bandiet
Zogezeid van de jaloezigheid maar die historie geloof ik niet
Je was een stil dromerig ventje, wat te teer voor 't ruwe spel
Maar in schole ging het beter, letters lezen dat ging wel

En uit Indië en Egypte kwam er veel vreemd volk voorbie
Ook kamelen moeten slapen, 's avonds was j' er altijd bie
En der ging ne wereld open die zo wijd was als de nacht
Met zijn honderdduizend sterren, der groeid' in u ne grote kracht

Je ging verre weg gaan zwerven en zo wierd je wijs en sterk
Om uw eten te betalen maakte je schoon timmerwerk
Je beste vrienden waren vissers en je ging geiren mee aan boord
Lange nachten op 't eindloos water, met da volk was je akkoord

'T is onmeuglijk t' achterhalen wat er met hem al is gebeurd
Want zijn daden zijn vertroebeld en zijn woorden dikwijls herkleurd
Je was op macht of roem of rijkdom of op tempels nie gesteld
Maar je liet de wind u strelen als je blootsvoets liep deur 't veld

**Maar je zwiepte met je zwepe naar het krapuleus gespuis
Je verjoeg de commercianten uit de poort van 't heilig huis**

Maar je prees de kinderziele en de sukkelare groot
Je gaf zegen an hemel en eerde en an water an wijn en brood

En dan hèn z' u vastgenomen en geslegen lijk nen dief
En je zei nog iets van vrede en van hèt uwe vijand lief
Van de vissers langs de meren hèn de kinders 't nieuws gehoord
En z' hèn zachtjes geschreid omdat Jezus was vermoord

-----
*Willems 'arme Jezus' sluit perfect aan bij het evangelie van deze derde vastenzondag. Ik vind het nog altijd heel mooi. Maar omdat ik dit lied al zo vaak gebruikt heb, zocht ik naar een alternatief maar vond niet direct iets gelijkaardigs... tenzij, Jezus toont zich heel kritisch tegenover de malafide godsdienstpraktijken in de Tempel en zo dacht ik aan het lied van Dani Klein 'Comme on est venu' dat een heel scherpe aanklacht is tegen godsdiensten die de essentie kwijt zijn en verworden zijn tot machtsinstututen. Ik vrees dat veel politici (en mensen) ons bekijken zoals zij beschrijft. Als Kerk moeten we in deze dagen veel incasseren. Hopelijk kan dit er nog bij en kunt u dit lied plaatsen in de juiste context. Het **dessertje** van zr. Katharina (p.17) helpt bij de vertering ...*

Comme on est venu – Dani Klein, Vaya con Dios (2014)

<https://www.youtube.com/watch?v=GUYykgAkfH0>

Gardez Vos homélies, vos psaumes, vos liturgies Vos Ave, vos hosties Vos "Je vous salue Marie" Vos rabbins, vos imams, Vos barbes et vos soutanes Vos appels à la guerre, déguisés en prières	Houdt maar voor u Uw preken, uw psalmen, uw liturgie Uw Ave, uw hosties Uw "wees gegroet Maria" Uw rabbijnen, uw imams, Uw baarden en uw soutanes Uw oproepen tot oorlog, vermomd als gebeden
Votre enfer et ses flammes Votre opinion des femmes, qui devraient se voiler la face, parce que leurs mecs tiennent pas en place	Uw hel en zijn vlammen Uw mening over de vrouwen, die hun gelaat zouden moeten verbergen achter een sluier, omdat de mannen zich niet kunnen beheersen die zich moeten laten beledigen als hoeren, door dezelfde die hen achteroverduwen Uw obsessie voor het zuivere
Qui se font traiter de putes Par ceux-là même qui les culbutent Votre obsession de l' impur	Uw obsessie voor het zuivere
Il n' y a qu' une seule choses dont on soit sûr Comme on est venu... On repartira	Er is maar 1 enkele zaak waarvan men zeker is Zoals men is gekomen ... Zal men vertrekken
Gardez vos hypocrisies, votre homophobie Vos chemins de croix, vos mitres et vos kippas Vos versets, vos adages, vos pèlerinages Vos vierges et vos martyrs, Vos visions, vos délires Gardez vos lamentations Vos prêches et vos sermons Vos Saintetés séniles Vos prêtres pédophiles Vos reliques, vos processions Vos sacrifices, vos excisions	Houdt voor u, uw hypocrisie, uw homofobie Uw kruiswegen, uw mijters en keppeltjes Uw verzen, uw spreuken, uw pelgrimstochten Uw maagden en uw martelaren Uw visioenen en uw wanen
Il n' y a qu' une seule choses dont on soit sûr Comme on est venu... On repartira	Houdt uw gejammer Uw gepreek en jullie sermoen Uw seniele Heiligen Uw pedofiele priesters Uw relikwieën, jullie besnijdenissen Er is maar 1 enkele zaak waarvan men zeker is Zoals men is gekomen ... Zal men vertrekken
Pour moi ne dites pas de messe Le ciel et ses promesses, ne me concernent pas L' enfer est ici bas	Draag geen missen op voor mij De hemel en zijn beloften trek ik mij niet aan De hel is hier op aarde
Gardez vos prophéties, sinistres litanies Votre prosélytisme, Vos schismes, vos catéchismes	Houdt uw profetieën, uw sinistere litanieën Uw bekeringsijver Uw schisma's, uw catechismus
Gardez vos apostolats Vos califes et vos mollahs Vos cierges, vos menorahs, Vos professions de foi Opus déistes, djihadistes, Baptistes, messianistes Gardez vos impostures	Houdt uw roepingen tot apostel Uw kaliefen en uw moellahs Uw kaarsen en kandelaars Uw geloofsbelijdenissen Deïsme opus, djihadisten, Baptisten, messianisten Houdt uw bedriegerijen
Il n' y a qu' une seule choses dont on soit sûr Comme on est venu... On repartira...	Er is maar 1 enkele zaak waarvan men zeker is Zoals men is gekomen ... Zal men vertrekken...

Intredelied: ZJ 809 Here Jezus om Uw woord

<https://www.youtube.com/watch?v=-AKZWGLjmfq>

Here Jezus, om uw woord
zijn wij hier bijeengekomen.
Laat in 't hart dat naar U hoort,
uw genade binnenstromen.
Heilig ons, dat wij u geven
hart en ziel en heel ons leven.

Ons gevoel en ons verstand
zijn, o Heer, zo zonder klaarheid,
als uw Geest de nacht niet bant,
ons niet stelt in 't licht der waarheid.
't Goede denken, doen en dichten
moet Gij zelf in ons verrichten.

O Gij, glans der heerlijkheid,
licht uit licht, uit God geboren,
maak ons voor uw heil bereid,
open hart en mond en oren,
dat ons bidden en ons zingen
tot de hemel door mag dringen.

Welkom: (BD= map Broederlijk Delen)

Pr.: Bij het betreden van de tempel vindt Jezus het verdienmodel van verkopers en muntwisselaars.
De tien woorden in de ark, het fundament van de samenleving, zijn verstomd, versteend. Het volk wordt niet meer gehoord!

L.: Voor Jezus woont God niet langer in stenen
maar in ieder mens die de weg gaat van dood naar leven.

Wie in Noord en Zuid samen bouwt aan deze nieuwe samenleving vormt het lichaam van Jezus, de nieuwe tempel.

Pr.: De zaak van de grond is de grond van de zaak.
Daarom zet in Congo de nationale boerenbeweging CONAPAC in op een herziening van de wetten die de grondeigendom en het beheer ervan regelen.
Welkom in de naam van de Vader, Zoon en heilige Geest.

Op deze derde zondag van de veertigdagentijd
weerklinken compromisloze woorden uit de Schrift:
in ons geloof is er geen plaats voor andere goden
en een huis van gebed is geen plaats voor gemarchandeer.
Die woorden dagen ons om uit de juiste verhouding te zoeken
tussen geloof en wereld, tussen lichaam en geest,
tussen het materiële en het spirituele.
Tegelijk roepen de eeuwenoude geboden ons ook vandaag op
om te streven naar rechtvaardige verhoudingen tussen mensen,
zodat wij Gods naam ook nu waarmaken: 'Ik zal er zijn voor u'.

Gebed om ontferming:

Onze God heeft ons lief en gaf ons zijn richtlijnen die leiden naar een leven in liefde en vrede.
Wij beluisteren ze niet altijd als richtingwijzers voor een goed samenleven, maar verenigen ze vaak tot geboden en verboden, tot harde wetten en strakke regeltjes.
Daarmee doen we U onrecht, God. Heer, ontferm U over ons.

Wij horen wel het Woord: 'U zult niet doden', maar laten dat aan ons voorbijgaan.
Wij zijn immers geen moordenaars.
Maar we doen nog te weinig moeite om het leven te redden van mensen die honger lijden, van mensen die verdrukt worden.
Wij doen hen onrecht. Christus, ontferm U over ons.

We horen dat Jezus de tafels van de geldwisselaars omvergooit en dat Hij met een zweep de kooplui verjaagt.
Wij zijn niet altijd bereid onszelf, onze levenswijze, te laten omvergoeien om radicaal de Boodschap van het evangelie te volgen. Zo doen wij U en elkaar onrecht. Heer, ontferm U over ons.

Openingsgebed:

Vader van het leven,
U scheidt ruimte en geeft richting met bevrijdende woorden in steen en in ons hart gebeiteld.
U kent onze zwakheid, hoe wij telkens opnieuw uw woord dreigen te vergeten.
Verzamel ons weer in de gemeenschap, die gebouwd is rond Jezus van Nazareth.
Een levend lichaam doorstroomd met zijn Geest elke dag opnieuw. Het moge gebeuren! Amen.

Eerste lezing: Uit het boek Exodus (Ex. 20, 1-17)

- 1   Toen sprak God al de woorden die hier volgen.
- 2   `Ik ben de Heer uw God die u heeft weggeleid uit Egypte, het slavenhuis.
- 3   U zult geen andere goden hebben ten koste van Mij.
- 4   U zult geen beelden maken, geen afbeelding van enig wezen boven in de hemel, beneden op de aarde of in de wateren onder de aarde.
- 5   Buig u niet voor hen neer en bewijs hun geen goddelijke eer, want Ik, de Heer uw God, Ik ben voor hen die Mij haten een jaloerse God die de schuld van de vaders wreekt op hun kinderen, tot de derde en vierde generatie.
- 6   Maar voor hen die Mij liefhebben en mijn geboden onderhouden ben Ik een God die goedheid bewijst tot aan de duizendste generatie.
- 7   U zult de naam van de Heer uw God niet lichtvaardig gebruiken, want de Heer laat degenen die zijn naam lichtvaardig gebruiken niet ongestraft.
- 8   Denk aan de sabbat; die moet voor u heilig zijn.
- 9   Zes dagen kunt u werken en alle arbeid verrichten.
- 10   Maar de zevende dag is de sabbat voor de Heer uw God.

Dan zult u geen enkele arbeid verrichten:

uzelf niet, uw zoon niet, uw dochter niet, uw slaaf niet,
uw slavin niet, uw dieren niet, evenmin als de vreemdeling die bij u woont.

11 Want in zes dagen heeft de Heer de hemel, de aarde en de zee
en al wat ze bevatten gemaakt.

Maar de zevende dag heeft Hij gerust en zo de sabbat gezegend
en tot een heilige dag gemaakt.

12 Eer uw vader en uw moeder.

Dan zult u lang leven op de grond die de Heer uw God u schenkt.

13 U zult niet doden.

14 U zult geen echtbreuk plegen.

15 U zult niet stelen.

16 U zult niet vals getuigen tegen uw naaste.

17 U zult uw zinnen niet zetten op het huis van uw naaste;

u zult uw zinnen niet zetten op de vrouw van uw naaste,
niet op zijn slaaf, zijn slavin, zijn rund of zijn ezel, op niets wat hem toebehoort.'

Tussenzang: Psalm 19 (18) 8, 9, 10, 11

refrein: Heer, uw woorden zijn woorden van eeuwig leven.

De wet van de Heer is volkomen,
zij sterkt de onzekere geest.

Zijn voorschriften zijn betrouwbaar,
onwetenden maken zij wijs.

Rechtmatig zijn al zijn bevelen,
bevredigend voor het gemoed.

Glashelder zijn zijn geboden,
zij zijn een licht voor het oog.

Het woord van de Heer is eerlijk,
het blijft in eeuwigheid waar.

Zijn uitspraken zijn waarachtig,
rechtvaardig in iedere zaak.

Gezocht meer dan goud of juwelen,
welsmakend als honingzeem.

Uw dienaar neemt ze ter harte,
hij wordt er rijk voor beloond.

Tweede lezing: (1 Kor. 1, 22-25)

Uit de eerste brief van de apostel Paulus aan de christenen van Korinthe.

Broeders en zusters,

22 Joden blijven tekenen eisen, en Grieken wijsheid verlangen.

23 Maar wij verkondigen een gekruisigde Christus,
voor Joden een aanstoot, voor heidenen een dwaasheid,

24 maar voor hen die geroepen zijn, Joden zowel als Grieken,
Gods kracht en Gods wijsheid.

25 De dwaasheid van God is namelijk wijzer dan de mensen,
en de zwakheid van God is sterker dan de mensen.

Liederen: ZJ 594 Wie oren om te horen heeft

<https://www.youtube.com/watch?v=Dlqk5QaX22c>

→ met toelichting (Koen Holtzapffel/ Orgelspel Jos van der Kooy):
<https://www.youtube.com/watch?v=ypFHB1VKPvU>

Wie oren om te horen heeft,
hore naar de wet die God hem geeft:
gij zult geen vreemde goden,
maar Mij alleen belijden voortaan.
Hoor, Israël, mijn geboden.

Bemint uw Heer te allen tijd,
dient Hem met alles wat gij zijt,
aanbidt Hem in uw daden.
Dit is het eerste en grote gebod,
de wil van God, uw Vader.

Biedt uw naaste de helpende hand,
spijzigt de armen in uw land,
een woning wilt hen geven.
Het tweede gebod is het eerste gelijk;
doet dit, en gij zult leven.

De macht der liefde is zo groot,
geen water blust haar vuren uit,
wanneer zij is ontstoken.
Nu wilt ontbranden aan liefdeswoord,
God heeft het tot ons gesproken.

ZJ 737 Uw woord omvat mijn leven

<https://www.youtube.com/watch?v=KnE8hzsYzEU>

Uw woord omvat mijn leven en tilt mij aan het licht.
Hebt Gij zo door uw spreken niet alles opgericht?
Uw woord zet mij op vaste grond en vult mij louter leven
de woorden in mijn mond.

Op U laat ik mij voorstaan, ik ben aan U gehecht.
Waar Gij betrouwbaar voorgaat, ontvouwt zich weer een weg.
De paden die ikzelf bedacht zijn doelloos doodgelopen.
Zij voerden in de nacht.

Uw woorden te herhalen is honing in mijn mond.
Mij raakt niet meer het smalen dat ik mij aan U bond.
Ik weet dat zwerven bitter smaakt, maar heel mijn zoekend leven-
Gij hebt het zoet gemaakt.

God, laat mij nooit verliezen de vreugde om uw woord,
de moed mijn weg te kiezen waar ik uw voetstap hoor.
En overtuig mij dag aan dag dat Gij mij hebt geroepen,
ja, dat ik leven mag!

Evangelie: (Joh. 2, 13-25)

Uit het heilig evangelie van onze heer Jezus Christus volgens Johannes

13 Het was kort voor het Joodse Pasen. Jezus begaf zich naar Jeruzalem
14 en zag daar hoe men in de tempel
runderen, schapen en duiven stond te verkopen en geld zat te wisselen.
15 Hij knoopte touwen aaneen tot een zweep
en joeg ze allemaal de tempel uit, schapen en runderen erbij.
De tafels van de wisselaars gooide Hij met geld en al omver.
16 En tegen de duivenverkopers zei Hij:
'Weg ermee! Maak van het huis van mijn Vader geen markt!'
17 Zijn leerlingen beseften dat er geschreven staat:
De ijver voor uw huis zal Mij verteren.
18 De Joden riepen Hem ter verantwoording met de vraag:
'Welk teken geeft U ons te zien als bewijs dat U zo mag optreden?'
19 Jezus gaf hun ten antwoord:
'Breek deze tempel af, en in drie dagen laat Ik hem herrijzen!'
20 Daarop zeiden de Joden:
'Zesenveertig jaar is er aan deze tempel gebouwd,
en U wilt hem in drie dagen laten herrijzen?'
21 Met dit woord doelde Jezus echter op de tempel die Hijzelf was.
22 Toen Hij verrezen was uit de dood
beseften zijn leerlingen dat Hij daarop gedoeld had,
en ze geloofden in de Schrift en in het woord dat Jezus gesproken
had.
23 Tijdens zijn verblijf in Jeruzalem voor de viering van het
paasfeest kwamen heel wat mensen tot geloof in zijn naam
bij het zien van de tekenen die Hij verrichtte.
24 Maar Jezus van zijn kant had geen geloof in hen,
omdat Hij ze allemaal kende:
25 niemand hoefde Hem over de mens iets te leren,
Hij wist zelf wel wat men aan een mens had.

Overweging(en):

Ik ken mensen die het graag doen, maar ik beken dat ik er zelf ongelooflijk tegen op zie: opruimen. Nochtans moet ik toegeven dat het een goed gevoel geeft achteraf. Maar wat je niet graag doet, stel je meestal uit totdat je er niet meer onderuit kan omdat de chaos overall om zich heen grijpt en je door het bos de bomen niet meer ziet. Tegen wie smalend neerkijkt op mijn ongeordende *tohu wa bohu* (dat is de toestand van de schepping vooraleer God er orde in bracht), zeg ik dat 'wanorde een vorm van intelligentie is', wat meestal, tenzij bij soortgenoten, op niet veel begrip kan rekenen.

'*Ordnung muss sein*' zeggen ze bij de oosterburen. En de vastentijd is de gelegenheid bij uitstek om daar werk van te maken. Trouwens vroeger was dat een traditie: de grote lente schoonmaak, alles voor Pasen een goede beurt geven. Eigenlijk is de Vasten een soort opruim- en afstofactie maar dan niet alleen voor je huis, auto en tuin maar voor je lichaam en ziel. Voor Pasen bij jezelf de grote kuis doen, je hart zuiveren. Wat is na een confrontatie of ruzie blijven aan je kleven als modder? Al dat klein- of al te menselijke ... Dat woord, die opmerking beter niet gezegd, of juist teveel en te vaak alles ingeslikt, opgekropt, verzameld dus totdat er niets meer bij kan; die zwarte gedachte, wrok, wroeging, spijt ... Ik weet niet wat jullie allemaal met die dingen doen ... ik hoop dat je het ergens en bij iemand kwijt kan, het kan achterlaten. Mijn containerpark voor dat soort materiaal is bij mijn geestelijke begeleider in een paasbiecht. Niet altijd simpel in eigen hart te (laten) kijken of om de tong los te weken. En bepaalde dingen zitten echt aangekoekt maar ik kan je garanderen dat het altijd heel bevrijdend en zuiverend is, zo'n biechtgesprek. Ik hoop dat je zo'n geestelijke 'verlosser' hebt/kent en dat hij/zij voor jou

hun 'magic' kunnen doen. Het opruimen kan ook betekenen het afwerken van een to do-list, dingen die nog af te werken zijn of belangrijk zijn voor een goed functioneren.

In het evangelie van vandaag houdt Jezus grote kuis in de Tempel. Wat een plaats zou moeten zijn voor gebed, liturgie en bezinning is verworden tot een marktplaats vol menselijk en dierlijk geroezemoes; je kunt het je wel voorstellen. Ik moest direct denken aan een kerk in Barcelona (nee, niet de *Sagrada Familia* maar wel de officiële kathedraal) met wel vijftig kapelletjes en altaren elk toegewijd aan één of andere heilige. Natuurlijk waren er bij elk kabinet de nodige offerblokken en kaarsentafels. In een vlaag van cynisme ben ik nagegaan wie de populairste heilige was door telkens te tellen hoeveel kaarsjes erbij brandden. Waar zijn we mee bezig? Ik las ooit: "Elke generatie moet zijn eigen rommel opkuisen om te vermijden dat de volgende erover struikelt." Zeker toepasbaar daar... en ook bij ons waar we sedert Godvergeten worstelen met ons duistere Kerkverleden.

Ja, soms moet 'n mens schokkenderwijze met de neus op de feiten gedrukt worden. Dat is wat Jezus hier ook doet, volgend zijn verontwaardigd hart; iets wat de tempelbazen hem niet in dank zullen afgenomen hebben. Met God moet je niet marchanderen en God laat zich niet afkopen. Na het wegjaagwerk is de Tempel leeg. Zo heeft God zijn huizen en onze harten het liefst. Als alles vol is, is er geen plaats meer voor God en kan Hij er ook niet wonen. Ruimen dus, ook de rommel in onze harten waarmee we soms de leegte verdoezelen.

Laten we niet bang zijn van de leegte. Zonder leegte geen openheid en verlangen. Dat geldt zo in elke relatie, ook in deze met God. Leegte kwamen we al tegen, weet je nog in de woestijn op de eerste zondag van de Vasten. Hier ruimt Jezus de boel op, om lege ruimte te maken voor God. Willen we het ook eens proberen?

(Miguel Dehondt)

Melkveebedrijf De Vaerendriesch uit Kortenaak werd eind vorig jaar geselecteerd om de beste biologische boerderij van Vlaanderen te worden: "Koeien mogen twee keer per dag op ander perceel grazen."

De Vaerendriesch is nog maar enkele jaren een bio boerderij. Bij de overname heeft de nieuwe generatie hier uitdrukkelijk voor gekozen. Koeien eten alleen nog gras en klavers, kunstmeststoffen en chemische bestrijdingsmiddelen worden op het bedrijf geweerd. Dit betekent ook dat er geen CO² wordt ingevoerd in de vorm van soja als diervoeding. De koeien geven rijkere voedzamere melk. Deze bevat merkkelijk meer omega 3 vetten. Wie het probleem van de klimaatopwarming en de rol van de CO²-uitstoot hierin kent beseft dat dit de landbouw van de toekomst is.

Het roept wel de vraag op waarom niet meer boeren deze weg inslaan, en deze transitie zich tot enkele idealisten beperkt. Misschien zijn de meeste landbouwers door hun grote investeringen en schulden de gevangene van de banken waardoor de noodzakelijke omvormingen uitblijven.

Het is alsof de tien woorden, geconfronteerd met het gouden kalf, opnieuw in scherven vallen.

Wij kennen allemaal de tien woorden als de geboden die we te onderhouden hebben. De ouderen onder ons kennen ze alle tien uit het hoofd dank zij het rijmpje Bovenal bemin één God, zweer niet ijdel ...

De tien woorden zijn echter zoveel meer. Zij werden aan Mozes gegeven die zijn volk wegleidde uit slavernij om samen een weg van bevrijding te gaan en een vrije, rechtvaardige en gelijkwaardige samenleving op te bouwen.

De tien woorden waren het fundament waarop Israël, het twaalfstammenverbond, werd gebouwd. De tien woorden vormen de grondwet van een politiek project, de oprichting van een democratische staat gebaseerd op vrijheid, gelijkheid en gerechtigheid. Hier is het ganse volk bij betrokken: mannen, vrouwen, jongeren, ouderen, volwassenen, kinderen.

Hierin verschillen de tien woorden met de westerse democratieën die teruggaan op de stad Athene. In België hebben de vrouwen pas in 1949 stemrecht gekregen en vluchtelingen hebben nog steeds geen stem.

Het zou een statement geweest zijn. Voor het eerst een paus op een klimaatconferentie. Gezondheidsredenen weerhielden hem. Kardinaal Parolin ging in zijn plaats naar Dubai en bracht er de indringende boodschap van de paus: "Kies het leven".

Reeds in zijn groene encycliek "Laudato si" plaatst paus Franciscus de onderdrukking van de arme en van de aarde op één lijn. Zoals het joodse volk schreeuwde in Egypte, zo schreeuwt vandaag de aarde om wat gebeurt.

Zijn boodschap in Dubai klinkt zo: "Mogen we aandacht hebben voor de schreeuw van de aarde, mogen we de smeekbeden van de armen aanhoren, mogen we gevoelig zijn voor de hoop van de jongeren en de dromen van kinderen! We hebben een grote verantwoordelijkheid: ervoor zorgen dat hun de toekomst niet wordt ontzegd."

Vervolgens vraagt hij de wereldleiders hun egoïsme en nationale belangen te overstijgen en achter zich te laten. Zijn kritiek op de actualiteit is snoeihard en geeft tevens een hoopvol voorstel.

Zijn boodschap klinkt zo: "Dit geldt voor de zorg voor de schepping, maar ook voor vrede. Dit zijn de meest urgente kwesties en ze zijn nauw met elkaar verbonden.

Hoeveel energie verspilt de mensheid aan de vele oorlogen die momenteel aan de gang zijn, zoals die in Israël en Palestina, in Oekraïne en in vele delen van de wereld:

conflicten die de problemen niet zullen oplossen, maar alleen maar zullen vergroten!

Hoeveel grondstoffen worden er verspild aan wapens die levens en ons gemeenschappelijk huis verwoesten! Nogmaals doe ik dit voorstel: "Laten we met het geld dat wordt uitgegeven aan wapens en andere militaire uitgaven een wereldfonds oprichten dat eindelijk een einde kan maken aan de honger."

Tenslotte wijst de paus op de hoogdringendheid en roept hij de wereldleiders op hun verantwoordelijkheid niet langer te ontlopen en nu reeds de nodige, juiste maatregelen te nemen:

"Moge deze COP een keerpunt blijken, waarbij een duidelijke en tastbare politieke wil wordt getoond die kan leiden tot een beslissende versnelling van de ecologische transitie door middel van middelen die aan drie eisen voldoen: ze moeten "efficiënt, verplicht en gemakkelijk te controleren" zijn. En ze dienen bereikt te worden in vier sectoren: energie-efficiëntie; hernieuwbare bronnen; het uitbannen van fossiele brandstoffen; en onderwijs in levensstijlen die minder afhankelijk zijn van deze laatste."

De boodschap van paus Franciscus in Dubai doet me denken aan Jezus die de tempel reinigt.

Wij weten dat de tempel het politieke, economische en religieuze centrum van het land was. In de tempel stond ook de ark met daarin de twee stenen tafelen met de tien woorden.

Als Jezus de tempel binnentreedt verwacht hij een beleid dat gefundeerd is op de tien woorden dat leven voor het volk mogelijk maakt. Hij merkt echter dat de tempel een verdienmodel is geworden. Wisselaars hebben een monopolie en verkopen met woekerwinsten.

Het is alsof de tien woorden terug aan scherven liggen.

Johannes schrijft zijn evangelie wanneer de tempel reeds lang verwoest is. Hij geeft aan de tempel een nieuwe betekenis. Voor hem wordt het lichaam van Jezus de tempel. De gestorven Jezus leeft voort in de Johannes-gemeenschap die de Thora hoort en de tien woorden onderhoudt

Voor paus Franciscus is de schreeuw van de arme en de schreeuw van de aarde één grote schreeuw. De aarde is ons gemeenschappelijk huis die zowel de mens als de natuur huisvest. Voor hem staat de mens niet langer boven de natuur maar maakt hij er wezenlijk deel van uit. Wie raakt aan de natuur raakt ook aan de mens. Daarom is voor de paus de nieuwe tempel niet zozeer het lichaam van Jezus, de gemeenschap, maar de aarde, ons gemeenschappelijk huis, wij allen als deel van de natuur. De paus verlegt opnieuw de grenzen en geeft aan de tempel een nieuwe betekenis.

Wat Jezus met de tempel deed doet de paus met de aarde. Hij fundeert ons leven opnieuw op de tien woorden die dringend moeten gedaan worden.

Begin december vorig jaar stonden Vijf Guatemalteken, ex-ministers en voormalige toplui binnen de politie en het leger, in een uniek "historisch" assisenproces terecht voor de verdwijning, de foltering en de moord op drie Belgische missionarissen in Guatemala. De lokale bevolking werkte in de hitte van de dag op de katoen- en suikerrietplantages van grootgrondbezitters. Met het loon konden zij amper overleven, laat staan medicatie kopen of de kinderen school laten lopen.

De drie scheutisten brachten de mensen samen in basisgemeenschappen waar zij hun sociaal - economische situatie leerden verstaan. Zij steunden de lokale bevolking in hun strijd tegen de sociale en economische ongelijkheid.

Het wegtrekken uit de onderdrukking van Egypte en het streven naar een rechtvaardige samenleving gefundeerd op de tien woorden was hun inspiratie.

Ook Congolese boeren krijgen moeilijk toegang tot de grond. Daarom maakt Broederlijk Delen er haar campagnethema van.

Christine studeert pedagogie. Tussen de studies en stages door werkt ze samen met verschillende studenten op het veld. Om toegang tot grond te verkrijgen sloot zij zich aan bij de jongerenorganisatie van de boerenbeweging. Binnen deze organisatie staken ze de koppen bij elkaar om geld bij elkaar te sprokkelen en samen een stuk grond te huren.

Leonie is lid van de boerenbeweging. Door het erfrecht was zij, na de dood van haar man, de toegang tot haar grond verloren. Via de organisatie kreeg zij een stuk grond toegewezen dat ze nu gebruikt om er groenten op te verbouwen.

Toen de boeren in Mikwi vreesden dat zij hun grond kwijt gingen spelen aan industriële landbouw, vonden zij de moed om hun verschillen naast zich neer te leggen. De grond behoort niet meer toe aan slechts één individu of aan de negen clans, maar behoort nu toe aan de hele gemeenschap.

Uit al deze voorbeelden blijkt dat samen werken aan rechtvaardigheid werkt.

Nog steeds vallen de tien woorden in confrontatie met het gouden kalf in scherven. Wij mogen niet vergeten dat Mozes een tweede maal de berg opging en zijn volk opnieuw de tien woorden aanbood.

Overall in de wereld staan mensen op die samen werken en strijden voor rechtvaardigheid. Zij kiezen voor het leven en bouwen aan een vrije, gelijke en rechtvaardige samenleving gefundeerd op de tien woorden. Het werkt aanstekelijk. Doe jij ook mee?

(Broederlijk Delen - Jef Wauters)

Vasten

is samen aan de kar trekken
op weg naar de horizon
waar de zon schijnt,
ook voor mensen
achter die horizon.

Vasten

is de weg banen
voor een nieuwe Kerk
die zich naar mensen spoedt
in plaats van een Kerk
die op haar mensen wacht!

Vasten

is zichtbaar op weg gaan
en weten:

'We gaan verder
en steeds opnieuw en verder
vol van hoop
de ongebaande wegen
die Hij ons voorging'

(naar Hilde Welffens)

Je bent niet écht mens,
als je alleen maar kunt praten over geld,
over je bezit en je salaris.

Je bent niet écht mens
als je de ander voortdurend bekritiseert
en zelf buiten schot wilt blijven.

Je bent niet écht mens
als je niet werkelijk betrokken bent
bij de medemens.

Je bent niet écht mens
als je niets meer verwacht
in je leven,
als je niet meer gelooft in de hoop.

Je bent niet écht mens
als je niet kunt liefhebben,
wanneer je alle goeds van je afhoudt.

Je bent niet écht mens
als je niet durft te praten over jouw God in je leven
en wat Hij je te zeggen heeft.

(naar Kees Harte)

Woorden van geloof:

Ik geloof in God die met mensen op weg gaat,
die van mensen houdt,
die mensen aan mensen toevertrouwt,
die ons Jezus heeft gezonden.

Ik geloof in de verrezen Christus.
Naar zijn voorbeeld moeten wij elkaar dienstbaar zijn.
Ik geloof in zijn droom:
mensen gelukkig maken
in een wereld van vriendschap, van recht en van gerechtigheid.

Ik geloof in de Geest die ons tot verbondenheid oproept.
Hij schenkt ons aan elkaar als licht en hoop,
als brood en wijn, als dank en vergeving.

Hij roept ons samen in de gemeenschap van de Kerk.
Hij blijft ons trouw, over de grenzen van de dood heen. Amen.

belijdenisdoen
belijdenisdoen
belijdenisdoen
belijdenisdoen
belijdenisdoen
belijdenisdoen
belijdenisdoen

Voorbeden: (BD)

Laat ons bidden voor al wie verdrukt wordt om hun afkomst, geslacht of geloof:
dat zij niet ophouden te geloven in een wereld met juiste verhoudingen,

dat zij kracht vinden om discriminatie te boven te komen,
en dat zij zich gesteund mogen weten in hun dorst naar rechtvaardigheid.

Laat ons bidden voor wie verantwoordelijkheid draagt:
dat zij zich laten leiden door Gods wegwijzers naar een betere wereld,
dat zij streven naar een samenleving waarin iedereen van tel is
en dat zij bijzonder oor en oog hebben voor wie klein of kwetsbaar is.

Laat ons bidden voor boerenverenigingen in Congo:
dat zij lokale boeren en boerinnen eensgezind samenbrengen,
dat hun inspanningen gemeenschappen hoop en toekomst geven
en dat zij mogen bijdragen aan een duurzaam landbouwbeleid.

Laat ons bidden voor onze lokale kerkgemeenschap:
dat wij open staan voor nieuwe uitdagingen,
dat wij niet bang zijn om tegen heersende gewoonten in te gaan,
en dat wij samen kiezen voor een rechtvaardige samenleving.

De voorganger besluit:

Pr.: God van tijd en eeuwigheid, geef hoop en toekomst aan onze wereld
en maak ons tot daadkrachtige getuigen van uw Woord – amen.

Lied: De 10 geboden

<https://www.youtube.com/watch?v=CKLOc74kCuM>

Ek is die Here jou God

Jy mag geen ander Gode voor Mij aangesig hê nie.

Wij kiezen voor de vrijheid die God ons heeft beloofd:
Hij heeft de boze goden van al hun macht beroofd.

Jy mag vir jou geen gesnede beeld maak nie

Weg met de stomme beelden, die maken God te klein:
Hij zal ons zelf vertellen wie Hij voor ons wil zijn.

Jy mag die naam van die Here jou God nie ijdelijk gebruik nie.

En Hij heeft ook gegeven dat je Hem noemen mag:
maak dan jezelf niet groter met Gods naam als je vlag.

Gedenk die Sabbat Dag

En neem voluit de vrijheid, één dag van feestelijkheid,
om opgewekt te vieren dat God ons heeft bevrijd.

Eer jou Vader en jou Moeder

Hoort ook naar de verhalen van wie zijn voorgegaan:
want God, de God van gist'ren is met ons doorgedaan.

Jy mag niet doodslaan nie

Geef ruimte aan je naaste geschapen naar Gods beeld:
want alle mensen heeft Hij zijn leven meegedeeld.

Jy mag niet egbreek nie

Blijf met elkaar verbonden, als mens als man of vrouw
zo is tot in de diepte ook God zijn liefde en trouw.

Jy mag niet steel nie

Wil zo ruimhartig delen dat niemand stelen moet:
God liet ons samen wonen in 't land van overvloed.

Jy mag geen valse getuigenis teen jou naaste spreek nie

En breek niet met je woorden een anders leven stuk:
want God sprak tot ons allen het woord van ons geluk.

Jy mag nie jou naaste se huis begeer nie

Geef dan elkaar het goede, zo is het ons gegund:
je leven is pas leven, als je ook geven kunt.

Gebed over de gaven: (BD)

Barmhartige en liefdevolle God,
wanneer wij in uw naam samenkomen in uw huis
vraagt U ons om onze handel en wandel in vraag te stellen.
Maak het breken van het brood tot aanzet om te delen
en maak het heffen van de beker
tot het begin van een nieuwe toekomst
waarin wij onszelf geven aan elkaar,
vandaag en tot in eeuwigheid – amen.

Groot Dankgebed:

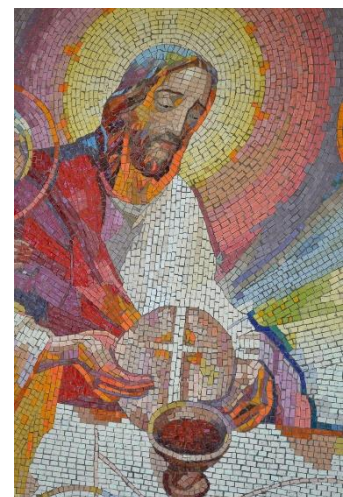
Heer onze God,
Schepper van hemel en aarde,
wij danken U voor alles wat leeft en ademhaalt,
voor het licht van deze dag,
voor het geluk en de liefde die in ons midden ontstaan;
voor mensen die, zoals U, ons trouw blijven in dagen van lief en leed.
Wij zeggen U dank voor die ene Mens, Jezus van Nazareth, uw Zoon.
Hij is uw Evenbeeld omdat Hij er is voor de minste van de mensen.
Hij is er ook voor hen die het goed hebben in dit leven,
door hen voor te gaan in een leven van dienstbaarheid tot in de dood.
Daarom zeggen wij U van harte dank en aanbidden U met de woorden:

Heilig, heilig, heilig de Heer, ...

Roep ons op, Vader,
om heilig en goed te zijn zoals het uw wil is geweest
op de dag dat U de mens geschapen hebt;
dat wij worden zoals U: liefde die de wereld scheidt en draagt
en die zo rijk is dat zij overstroomt in allen.

Roep ons op,
tot gehoorzaamheid en nederigheid;
doe ons luisteren, maak ons aandachtig
voor het Woord van Jezus Christus,
die Mens geworden is om U te dienen,
die gehoorzaam was tot het uiterste
en daarom, sinds zijn dood, verrijzenis en hemelvaart
verheerlijkt wordt door allen die zijn naam dragen.

Roep ons op door uw scheppend Woord, Vader,
tot kracht en sterkte,
dat wij elkaar elke dag opnieuw
kunnen bezielen en dragen,
zoals U ons draagt en in leven houdt;
dat wij, zoals uw Zoon, een steun kunnen zijn

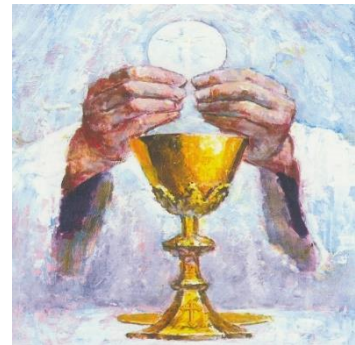
voor alle zwakken en eenzamen op onze weg;
dat wij, gesterkt door zijn Woord en Brood,
elkaar kunnen dragen in uren van nood,
als ons kruis zwaar wordt en wij hulp nodig hebben.

Roep ons op, Vader,
tot één gemeenschap door deel te hebben aan
het Lichaam en het Bloed van uw Zoon.

INSTELLINGSVERHAAL

Dit is de kern van ons geloof:

Heer Jezus, wij verkondigen uw dood
en wij belijden tot Gij wederkeert
dat Gij verrezen zijt.

Roep ons op, God van liefde,
tot dankbaarheid voor de gemeenschap met U,
met elkaar en met alle mensen die ons tot hier hebben geleid;
die nog met ons meegaan in geloof, hoop en liefde,
of die ons blijven begeleiden vanuit uw heerlijkheid
waarheen zij ons zijn voorgegaan.

Roep ons op, Vader,
tot de volle menselijkheid van uw Zoon Jezus Christus,
die de zieken geneest,
de zonden vergeeft,
de hongerigen spijzigt,
de kleinen tot zich roept,
en voor iedereen woorden heeft van eeuwig leven;
die ons zijn Geest zendt om de weg vrij te maken
naar vrede en geluk onder de mensen.
Daarvoor blijven wij U danken en verheerlijken:
met en door Christus de Heer,
vandaag en alle dagen die U ons geeft. Amen.

Onze Vader:

Uw naam willen wij heiligen, God,
tot U willen wij bidden
met de woorden die ons door Jezus in de mond werden gelegd:

Onze Vader,...

Zeggen wij dank om Hem
die als Mensenkind werd geboren,
als nieuwe Hoop voor deze wereld.
Zeggen wij dank om Hem
die muren openbreekt en grenzen uitwist.
Zeggen wij dank om Hem
die het eerste Begin is van een nieuwe wereld,
die als eerste stappen zette op een nieuwe weg.
Als wij bereid zijn in die voetstappen te treden
zullen wij vol vertrouwen mogen uitzien
naar de komst van Jezus Messias, uw Zoon.

Want van U is het Koninkrijk,...

Vredeswens:

Heer Jezus,
geef ons woorden van vrede in de mond,
geef ons daden van vrede in de hand
en geef ons vrede in ons hart,
U die onze vrede zelf bent.
Dan kunnen wij die vrede ook uitdragen
in de wereld waarin we leven.

Die vrede van de Heer zij altijd met u.

Lam Gods

Communie

Liederen: ZJ 328 Broeders die op uittocht gaat

<https://www.youtube.com/watch?v=rc6052-YQsc>

Broeders die op uittocht gaat uit het land der slaven,
uit de ban van dood en kwaad: wie toch zal u laven?
Heer, die met ons gaat, 't water uit de rotsen slaat,
Heer, Gij zult ons laven.

't Volk dat zwerft in de woestijn, zal Hij dat verlaten?
Zal Hij niet hun leeftocht zijn en hun levend water?
Heer, die met ons gaat, 't water uit de rotsen slaat,
Heer, ons levend water.

Water is het levend woord dat ons toe zal klinken.
Broeders, die Gods woorden hoort, komt hier allen drinken.
Heer, die met ons gaat, 't water uit de rotsen slaat,
laat uw woorden klinken.

Wie Gods woord wil waardig zijn, zal tot leven komen.
Hij wordt bron in de woestijn, eeuwig zal hij stromen.
Heer, die met ons gaat, 't water uit de rotsen slaat,
eeuwig zult Gij komen.

Ik zal niet rusten – Huub Oosterhuis

<https://www.youtube.com/watch?v=EaK6WwC0E00>

Ik zal in mijn huis niet wonen,
ik zal op mijn bed niet slapen,
ik zal mijn ogen niet dicht doen,
ik zal niet rusten, geen ogenblik,
voordat ik heb gevonden:

een plek waar Hij wonen kan,
een plaats om te rusten voor Hem
die God is, de enige ware.

Ik zal in mijn huis niet wonen,
ik zal mijn ogen niet dicht doen,
ik zal niet rusten, geen ogenblik,

ik mag versmachten van dorst,
tot ik gevonden heb:

een plek waar de doden leven
de plaats waar recht wordt gedaan
aan de verworpenen der aarde.

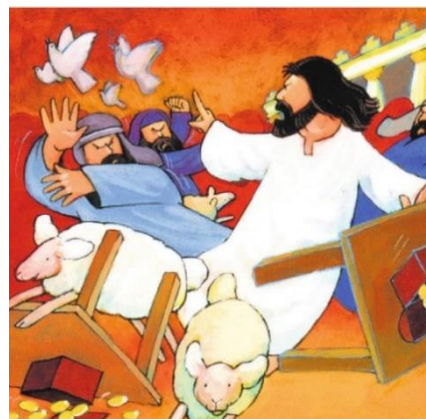
commentaar Gerard Swüste: <https://www.tweeofdriebijeen.nl/ik-zal-niet-rusten/>

Het lied 'Ik zal niet rusten' bezingt de belofte van David: hij zal voor de Levende een tempel bouwen.

"een plek waar de Levende kan wonen, dat kan alleen een plek zijn waar mensen recht doen aan rechtelozen. Het is dus niet een plek om in slaap te vallen, ook niet om in vervoering te raken van de aanwezigheid van de Levende. Het is een plek waar de woorden van de Schrift worden gedaan. Alleen daar kan de Levende wonen."

Slotgebed: (BD)

Barmhartige en liefdevolle God,
wanneer tempels en instituten aan het wankelen gaan,
legt U de grondvesten van een nieuwe tempel
waarin plaats is voor elke mens.
Maak ons gevoelig voor menselijke nabijheid,
voor aandacht voor eenieder,
en voor een duurzame samenleving,
zodat het op een dag waar mag worden:
het rijk van vrede waarnaar Jezus
ons de weg heeft gewezen,
voor tijd en eeuwigheid – amen.

Zegen en zending

Dessertje:

We zijn maar een schakel in de strijd. (BD)
Dit besef geeft mensen waardigheid:
elke schakel is belangrijk.

Maar het maakt mensen ook nederig:
we zijn slechts onderdeel van het geheel.
Als wezenlijk onderdeel krijgen mensen
dus een bijzondere verantwoordelijkheid.

We moeten niet alleen ons stuk van de geschiedenis leven,
we moeten ook zorg dragen voor de continuïteit.
En alles wat mensen doen of nalaten
heeft gevolgen in dit leven op deze aarde.

(Eeuwenoude woorden uit een kalender van de Maya's.)

Bedenking: VERZUIPEN – Zuster Katharina (Kerk & Leven, 28-02-2024, p.7)

Onze kluis – vandaag zou je spreken van een *tiny house* – aan het uiteinde van ons domein waar zusters een stille dag of retraite doorbrengen, staat weer onder water.

Het was in december al zo dat ik er met laarzen en regenjas naartoe ging om de schade te bekijken. Ik kantelde de zitbank omhoog, stak de tafelpoten in droge emmers en plaatste alles van de grond hogerop. Gelukkig was het na enkele dagen helemaal opgedroogd, maar nu staat alles opnieuw onder water. Ik vrees voor het houten keukenkastje, de vloer, de muren, het gietijzeren hotkacheltje... Hoeveel water kan zo'n kluis verdragen? En ik denk aan enkele kerkmensen die ik ken en die erg

geleden hebben en lijden onder het huidige kerkvijandige klimaat.

Hoeveel bagger kunnen zij verdragen? Hoeveel rommel kan men blijven in iemands gezicht gooien zonder dat je bezwijkt?

Het is al zover, de één zit thuis met een hernia, de ander is oververmoeid...

Wat moet je doen als je verzuipt onder de kritiek, de laster, de zorgen, het werk?

Wat onze kluis betreft, kan er niet veel gebeuren. Je kunt het water niet wegpompen, want heel het weiland eromheen staat ook onder water. Je moet gewoon wachten tot het stopt met regenen, warmer wordt en alles opdroogt.

Wachten, geduld uitoefenen, stil zijn. Moeten we dit in onze Kerk ook doen?

Wachten, 'SVD' (stilletjes verder doen) met de goede dingen waar we mee bezig zijn en vooral blijven geloven, blijven weten dat God met ons is, dat dergelijke 'vervolgingen' van alle tijden zijn, dat het er nu op aankomt trouw te blijven, in Jezus' voetspoor te stappen en te weten dat *All shall be well* (Julian of Norwich)... op Zijn tijd.

Dus niet verzuipen, maar baden in gebed.

Zuster Katharina is abdis van Onze-Lieve-Vrouw van Nazareth, de trappistinnengemeenschap van Brecht.

Het verhaal van de tempelreiniging in lego:

https://www.youtube.com/watch?v=4D8g_dUIy2Q

